

2. Іщенко А.В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія / За редакцією І.П. Красюка / А.В. Іщенко. - К.: Національна академія внутрішніх справ України. - 2003. - 359 с.
3. Плєскачевський В.М. Оружє в криміналістиці: понятє и класифікація. / В. М. Плєскачевський - М.: "Спарк", 2001.
4. Про судову експертизу : № 4038-ХІІ за станом на 25 лютого 1994 р. / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К. : Парлам. вид-во, 1994. - № 28. - 232 с.
5. Українсько-російський словник спеціальних термінів криміналістичної експертизи холодної зброї / Г.К. Авдєєва, О.Ф. Дьяченко, В.О. Рябухіна- Х.: ХНДІСЕ, 2008. - 208 с.
6. Пащенко В.И., Рувін А.Г. „Использование специальных знаний при расследовании преступлений, совершенных с использованием взрывных устройств”. - К. 2002 р.
7. Дільдін Ю.М. та інш. „Место взрыва как объект криминалистического исследования .” - М., 1995 р.
8. Лісиченко В.К. „Советская криминалистика. Методика расследования отдельных видов преступлений” - К. 1988 р.
9. Кофанов А.В., Кобилянський О.Л., Приходько Ю.П. Особливості проведення огляду і збору слідової інформації на місці кримінального вибуху - Методичні рекомендації. - К.: УкрДГРІ, 2013. - 36 с.

Пустова Г.О., курсант 4-го курсу ННПФЕКП НАВС

Науковий керівник: Приходько Ю.П.

Вибухові пристрої та правила поводження з ними

Під вибуховим пристроєм розуміють спеціально виготовлений промисловим або саморобним способом пристрій одноразового застосування, який при певних обставинах спроможний до вибуху з утворенням вражаючих факторів за допомогою використання енергії хімічного вибуху;

У загальному вигляді вибуховий пристрій може складатися з таких компонентів: заряду вибухової речовини (ВР), засобу підризу (детонатор), механізму приведення в дію (датчик цілі), корпусу та маскуючих матеріалів (пакети, коробки і т. п.).

За способом виготовлення, вибухові пристрої поділяються на пристрої промислового та саморобного виготовлення. *Вибухові пристрої промислового виробництва* господарського призначення часто використовуються в гірничодобувній, нафтовій і газовій промисловості, в будівництві, при проведенні кінозйомок. Вони являють собою конструктивно оформлені заряди вибухових речовин тобто заряди, які випускаються промисловістю в певному об'ємі і певної маси. Ці заряди готові для використання, але для приведення їх в дію необхідні засоби підризу. *Саморобні вибухові пристрої* — [вибухові предмети](#), вироблені індивідуально або групою осіб, завдяки [хімічним](#)

сполукам різних компонентів, а також промислового виробництва, різної форми і розмірів, що за своїми характеристиками призначені для ураження людей, тварин, пошкодження різних об'єктів, техніки, будівель тощо дією вибухової хвилі чи уламків, які отримали напрямок руху в результаті їх термічного розкладу. Саморобні вибухові пристрої мають різноманітні конструкції, до складу яких можуть входити: годинникові механізми, електронні механізми, електронні плати для керування вибухом на відстані, елементи з пристроїв побутового призначення. Вони можуть мати різні форми та знаходитися в різних предметах та механізмах. Наприклад зловмисники, виготовляючи вибухові пристрої, поміщають вибухові заряди в пластмасову пляшку, металеві банку в картонні коробки.

Небезпека саморобного вибухового пристрою полягає в тому, що, по-перше, він може бути замаскований під будь-який предмет навколишньої обстановки і його важко помітити, по-друге, знаходячись біля таких предметів мимовільно можна привести їх механізм в дію, наприклад існують вибухові пристрої, які спрацьовують при використанні поряд з ним мобільного телефону, по-третє, його склад та принцип дії не відомі, тому при знешкодженні таких вибухових пристроїв потрібно дотримуватись правил безпеки.

Сьогодні події на сході нашої держави та й саме життя вимагають від нас бути обережними при виявленні підозрілих та вибухових матеріалів.

Для того, щоб відрізнити вибухові пристрої з-поміж усіх інших, варто запам'ятати їхні характерні ознаки:

- предмети є незнайомими або незвичними для цієї обстановки чи території;
- наявність звуків, що лунають від предмету (цокання годинника, сигнали через певний проміжок часу), миготіння індикаторної лампочки;
- наявність джерел живлення на механізмі або поряд з ним (батарейки, акумулятора тощо);
- наявність розтяжки, або дротів, що тягнуться від механізму на велику відстань;
- предмет може бути підвішений на дереві або залишений на лавці.

Найчастіше вибухові пристрої можна виявити у місцях масового перебування людей. Тому, виявивши підозрілий предмет необхідно:

- негайно повідомити чергового органу внутрішніх справ або наряд поліції;
- попередити перехожих про можливу небезпеку;
- очікуючи на прибуття вибухотехніків чи рятувальників, огородити спідручними предметами небезпечне місце та відійти від знахідки на безпечну відстань (100 м). Для огороження скористатися будь-якими підручними матеріалами: гілками, мотузками, шматками тканини тощо.

Перебуваючи у громадському транспорті та інших місцях скупчення людей необхідно бути особливо уважними та дотримуватись таких правил:

- звертати увагу на залишені сумки, портфелі, згортки чи інші предмети, у яких можуть бути заховані саморобні вибухові пристрої;

- у разі виявлення підозрілого предмета негайно кнопкою виклику водія, переговорним пристроєм чи іншим способом повідомити про знахідку водія чи правоохоронців;

- не відкривати знайдені пакети чи сумки, не чіпати їх та повідомити людей довкола про можливу небезпеку.

Категорично забороняється:

- торкатися підозрілих предметів і пересувати їх;

- користуватися засобами радіозв'язку, мобільними телефонами (вони можуть спровокувати вибух);

- заливати його рідинами, засипати ґрунтом або чимось його накривати;

- торкатися підозрілого пристрою та здійснювати на нього звуковий, світловий, тепловий чи механічний вплив, адже практично всі вибухові речовини отруйні та чутливі до механічних, звукових впливів та нагрівання.

Якщо лиха не вдалося оминати і стався вибух, дуже важливо не втратити контроль та не піддаватися паніці:

- ні в якому разі не користуватися відкритим вогнем;

- зі зруйнованого приміщення слід виходити обережно, не торкаючись пошкоджених конструкцій та дротів;

- при задимленні обов'язково захистити органи дихання змоченою хусткою, шматком тканини чи рушником;

- по можливості та наявності необхідних знань і навичок надати першу домедичну допомогу постраждалим;

- дочекатися прибуття представників аварійно-рятувальних служб та у подальшому діяти за їх вказівками;

- якщо вибух стався у громадському транспорті, необхідно, насамперед, виконувати всі команди водія чи команди, які оголошуються дистанційно.

Якщо вибуховий пристрій приведений в дію і кинутий у вашу сторону то необхідно дотримуватись таких правил: перш за все потрібно відбігти на безпечну відстань, як можна далі, впасти на землю, прикрити голову руками та відкрити рот, задля уникнення контузії та розриву барабанних перетинок. Безпосередньо після того як відбувся вибух відразу вставати не потрібно, спочатку оглядається тіло щоб виявити пошкодження.

Отже, виявивши підозрілий предмет у громадському місці або ж транспорті важливо дотримуватись певних правил поведінки. Необхідно відвести на безпечну відстань всіх людей, що перебувають поряд зі знайденим пристроєм, негайно повідомити рятувальні служби, очікувати прибуття вибухотехніків і ні в якому разі не підходити до знайденого пристрою чи торкатися його.

Список використаних джерел

1. Андреев К.К. Термическое разложение и горение взрывчатых веществ / К.К. Андреев. — М.: Наука, 1966. - 70с.

2. Андреев К.К. Теория взрывчатых веществ / К.К. Андреев, А.Ф. Беяев. - М.: Оборонгиз, 1960. - 170с.

3. Белозеров Ю.Н. Незаконный оборот огнестрельного оружия, боеприпасов, взрывчатых веществ и взрывных устройств. Научно-практическое пособие / Ю.Н. Белозеров, Е.А. Нагаев. - М.: Юрид. лит., 2000. - 208 с.

4. Дильдин Ю.М. Взрывы и обнаружение взрывных устройств (Вопросы организации и методики работы): Методич. рекомендации / Ю.М. Дильдин, А.Ю. Семенов, А.А. Шмырев. - М.: ВНКЦ МВД СССР, 1991.

Ремега В.В., старший інспектор групи соціально-гуманітарної роботи юридично-психологічного факультету НАВС

Сучасний стан застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів і зброї до засуджених у місцях позбавлення волі

У наукових джерелах під станом розуміють обставини, умови, у яких хто-небудь, що-небудь перебуває, існує; ситуація, зумовлена певними обставинами, умовами, а також сукупність ознак, рис, що характеризують предмет, явище в даний момент відповідно до певних вимог щодо якості, ступеня готовності [1, с. 634].

Тенденція - це напрям розвитку чого-небудь [1, с. 663].

Саме ці теоретичні засади й були використані при висвітленні даного питання. На переконання А.П. Закалюка, зазначені показники підлягають вимірюванню для отримання уявлення про розміри певного явища, міру здійснюваності, ймовірність та величину майбутнього вияву, а також для розроблення відповідно до цього предметних заходів щодо запобігання та протидії негативним виявам (тенденціям) [2, с. 156].

Аналіз випадків застосування в Україні заходів фізичної сили, спеціальних засобів і зброї до засуджених у місцях позбавлення волі показав, що їх кількість та структура щорічно залишається сталою, тому для дослідження був вибраний один із статистичних періодів - 2014 р. (один із останніх звітних років) [3].

Як показали результати вивчення матеріалів, пов'язаних із застосуванням до засуджених у місцях позбавлення волі визначених у ст. 106 КВК України заходів і засобів приборкання, найбільша кількість таких випадків мала місце у виправних і виховних колоніях Волинської (26 випадків у загальній кількості застосованих спеціальних засобів і фізичної сили); Житомирської (21); Сумської (18); Вінницької (17); Львівської (12); Миколаївської (10); Запорізької (9) та Київської (8) областей.

У розрахунку на 1 тис. засуджених до позбавлення волі найменше застосовував спеціальні засоби і фізичну силу персонал ДКВС України в Харківській (1,6 випадків), Луганській (2,2); Рівненській (1,9) та Черкаській (1,8) областях.

Як показали результати цього дослідження, серед усіх визначених у Законі заходів і засобів безпеки найбільш розповсюдженим у структурі всіх